Overwegingen bij een Rotterdamse Dance Parade in kaart gebracht

ICEN-Advies
CROWD MANAGEMENT

Leeswijzer

Komt er een volgende Dance Parade Rotterdam? Die vraag is sinds de laatste editie in 2009, regelmatig gesteld, in de media en in de gemeenteraad, en door de organisator van destijds. In het huidige coalitieakkoord is de vraag gesteld welke consequenties de terugkeer van de Dance Parade heeft wanneer deze veilig en verantwoord georganiseerd wordt.
Dat is de kernvraag waar ICEN-Advies Crowd management (ICEN) in opdracht van de gemeente Rotterdam onderzoek naar heeft gedaan. Voorliggend document is een verslag van de informatie die is opgehaald in interviews, deskresearch en onderzoek in het buitenland.

Allereerst staat in hoofdstuk één een nadere toelichting op de onderzoeksopdracht- en methode. Er is met veel partijen gesproken die betrokken zijn geweest bij eerdere edities van de Dance Parade in de stad. Ook is gesproken met betrokkenen bij vergelijkbare dance-events in het buitenland.

In hoofdstuk twee blikken we terug op de rijke historie van de Dance Parade in de stad en de redenen waarom deze na 2009 niet meer is georganiseerd. Ook volgt in dit hoofdstuk een terugblik op het relevante en het huidige beleid.

Een vergelijking met parades in Zürich en Berlijn volgt in hoofdstuk drie. Beide steden hebben in 2023 een succesvolle parade georganiseerd met 200.000 tot 900.000 bezoekers. In beide steden werd het feest niet als evenement aangekondigd, maar als demonstratie waarvoor grote inzet van de politie en hulpdiensten moest worden ingezet.

Hoofdstuk vier beschrijft kort hoe de organisator van de laatste Dance Parade een nieuwe versie voor zich ziet. Daartoe gaat de organisator eerst in op de beeld- en mythevorming rond de ‘oude’ Dance Parade. Daarna zet hij uiteen hoe de wereld van event-organisatie tegen een volgende editie aankijkt.

In hoofdstuk vijf volgt een opsomming van factoren die een rol spelen bij het succesvol organiseren van een grootschalig evenement. Het belang van effectief crowdmanagement wordt aan de hand van de principes van Prof. Dr. Otto Adang benoemd.

In hoofdstuk zes staat beschreven wat de terugkeer van de Dance Parade in de stad zou betekenen. Hierbij wordt ingezoomd op de volgende terreinen: veiligheid, waaronder de inzet van veiligheids- en hulpdiensten en afspraken over rollen en verantwoordelijkheden, gezondheidsaspecten (middelengebruik), geluids- en stikstofnormen, en de uitdagingen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid. Ook de financiële haalbaarheid komt aan bod.

In hoofdstuk zeven ten slotte sluiten de onderzoekers af met adviezen aan de Directie Veiligheid. Achtergrondinformatie is als bijlage toegevoegd (hoofdstuk 8).

ICEN Advies Crowd Management
De onderzoekers: Tinus Kanters en Lo Boelhouwers
November 2023

Inhoud

1. Aanleiding, onderzoeksopdracht en werkwijze 4
1.1. Aanleiding onderzoek 4
1.2. Onderzoeksopdracht 4
1.3 Werkwijze 4
2. Terugblik: de FFW Dance Parade Rotterdam in 2009 6
2.1. De Dance Parade in Rotterdam in het verleden 6
2.2 Redenen beëindiging Dance Parade 8
2.3 Rol organisator, rol gemeente 8
2.4 Terugblik op beleid 9
3. Dance Parades in het buitenland 11
3.1 Berlijn: Rave the Planet 11
3.2 Zürich: Street Parade 13
3.3 Schematisch; Berlijn en Zurich vergeleken 18
4. Voorwaarden voor een Dance Parade 19
4.1 Een stevig evenement 19
5. Succesfactoren bij grootschalige (dance)evenementen 21
5.1 Succesfactoren 21
5.2 De 4 principes van crowdmanagement 24
6. Wat betekent de terugkeer van de Dance Parade 25
6.1 Veiligheid 25
6.2 Nodige capaciteit 26
6.3 Gezondheid 27
6.4 Mobiliteit: verkeer, afzettingen, wegwerkzaamheden 30
6.5 Omwonenden en ondernemers 32
6.6 Schoon en heel 32
6.7 Geluid 32
6.8 Stikstof 34
6.9 Ruimte op evenementenkalender 34
7. Conclusies en keuzes 36
7.1. Aanbevelingen en conclusies 36
7.2 Afwegingen 39
8. Bijlagen 41

1. Aanleiding, onderzoeksopdracht en werkwijze

1.1. Aanleiding onderzoek

Onvergetelijk voor wie erbij was: de Fast Forward Dance Parade. In augustus 1997 trok er voor het eerst een stoet van zo'n veertig vrachtwagens-met-podium door het centrum van Rotterdam. De jaren daarna volgden nog twaalf edities, met stampende beats, vrolijke deejays en op straat een dansende massa. Het grootste dance-event van de Benelux was een jaarlijks hoogtepunt voor de ene Rotterdammer; anderen waren bepaald minder enthousiast.
In 2009 vond de laatste Fast Forward Dance Parade plaats. In hetzelfde jaar waren er incidenten bij het Bevrijdingsfestival en strandrellen bij Hoek van Holland. In 2010 bracht het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement een rapport uit over deze gebeurtenissen. Mede op basis van dit rapport besloot het college van burgemeester en wethouders geen toestemming meer te geven voor gratis toegankelijke dance-evenementen in de openbare ruimte.

Inmiddels is het 2023. Het huidige college nam in het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén Stad' het voornemen op van een onderzoek naar de mogelijkheden om de Dance Parade op een veilige en verantwoorde manier terug te laten keren naar onze stad. Dit leidde in 2023 tot een opdracht aan ICEN-Advies Crowd Management om dit onderzoek uit te voeren.

1.2. Onderzoeksopdracht

De opdracht aan ICEN was een aantal aspecten van de Dance Parade te onderzoeken. De onderzoeksresultaten moeten helpen een goed onderbouwd besluit te nemen over een eventuele terugkeer van de Dance Parade in de bekende vorm
Gevraagd is:

- het verleden van de Dance Parade in kaart te brengen
- inzicht te geven in de sinds 2009 gewijzigde beleidskaders
- de Dance Parade in Rotterdam te vergelijken met soortgelijke evenementen in het buitenland
- de gevolgen te beschrijven van een eventuele organisatie over een tot twee jaar van de Dance Parade volgens het model 2009, mede gebaseerd op basis van gegevens van diverse betrokken diensten - gemeente, hulpdiensten en zo meer - en van de organisator van toen.

1.3 Werkwijze

ICEN is het onderzoek begonnen met vraaggesprekken met een grote groep interne en externe experts op gebied van grootschalige publieke evenementen. Het doel was de nodige informatie te verzamelen en deze informatie vervolgens te analyseren.
Daarnaast heeft ICEN deskresearch gedaan naar het gedrag en het middelengebruik in de hele 'scene' rondom de Dance Parade.

Vraaggesprekken

ICEN heeft vraaggesprekken gehouden met de Politie Rotterdam, de Veiligheidsregio Rijnmond (VRR), de gemeentelijke stadsmariniers, stichting Rotterdam Festivals, het team Evenementen van de gemeentelijke directie Veiligheid, de clusters Dienstverlening en Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam, een specialist op het gebied van voetbalwedstrijden, en de Adviseur Verkeersregie. Deze gesprekken vonden plaats van mei tot en met augustus 2023. Tijdens de gesprekken is ingegaan op veiligheid en mobiliteit, en op de rol van een eventorganisator bij het waarborgen van veiligheidsmaatregelen.
Verder heeft ICEN gesproken met de NS, RET en Rotterdam Unlimited Zomercarnaval.

Voor informatie op medisch gebied is gesproken met zorginstellingen en kennisinstituten, waaronder Event Medical Service, een grote particuliere gezondheidsdienst bij dancefestivals, en met Novadic-Kentron en Jellinek. Deze instituten hebben beide expertise in verslaving, verslavingszorg en verslavingskunde. Ook is gesproken met het Trimbos Instituut en de Universiteit van Amsterdam.

Benchmark

ICEN heeft de laatste Rotterdamse Dance Parade vergeleken met soortgelijke open – in vaktermen: ‘niet-afgehekte’- evenementen met een voortbewegende attractie. Daarbij is gekeken naar de veiligheid, programmering, sfeerbeleving en bezoekersgedrag. ICEN heeft de dance parades in Berlijn en Zürich bezocht, heeft gesproken met de betrokken lokale overheden en hulpdiensten, en met de organisatoren.
Ook heeft ICEN intensief gesproken met Prof. Dr. Otto Adang. De heer Adang is lector Openbare Orde en Gevaarbeheersing aan de Politieacademie. Hij is tevens bijzonder hoogleraar Veiligheid en Collectief gedrag aan de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van Rijksuniversiteit Groningen. De heer Adang is een expert op het gebied van groepsgedrag, geweldsbeheersing en bejegeningsprotocollen.

Deskresearch

ICEN heeft diverse vormen van deskresearch gepleegd. Alle evaluatierapporten van de Dance Parade Rotterdam 2009 zijn nauwkeurig bestudeerd. Dat geldt ook voor alle gemeentelijke nota’s over evenementen en een eventuele volgende editie van de Dance Parade.
Ook analyses van evenementen waar incidenten hebben plaatsgevonden zijn bestudeerd, met uiteraard de aanbevelingen die uit deze analyses zijn voortgekomen. Tot slot zijn alle uit de deskresearch naar voren gekomen zaken getoetst aan het Nederlands Handboek Evenementenveiligheid.

2. Terugblik: de FFW Dance Parade Rotterdam in 2009

2.1. De Dance Parade in Rotterdam in het verleden

In 2009 was Rotterdam voor de laatste keer de thuishaven van de Fast Forward Dance Parade, het grootste dance-event van de Benelux. Deze Dance Parade was geënt op de LOVE-Parade in Berlijn en trok in 1997 voor het eerst door de Rotterdamse straten.

De Dance Parade bestond uit een stoet van zo'n 40 praalwagens die met luide dancemuziek door de binnenstad van Rotterdam trok. Die praalwagens waren in feite open vrachtwagens met podia, verzorgd door platenlabels, clubs, radiostations en commerciële partijen. Op de wagens speelden dj's elektronische dansmuziek. Nederlandse topdj's als Tiësto, Armin van Buuren, Ferry Corsten en Michel de Hey hadden meestal een eigen truck.
De Dance Parade bestond steeds uit een aantal vaste onderdelen, maar is in de loop van de tijd ook verder ontwikkeld. Een vast aspect was dat de Dance Parade altijd plaatsvond op de tweede zaterdag van augustus. De route was juist elk jaar anders. Van 2003 tot 2006 maakte de Erasmusbrug deel uit van de route. Door de bewegende mensenmassa trilde de brug mee op de muziek, en dat was goed voelbaar. In 1999 kreeg de parade een gratis slotfeest. Dat vond plaats op de Müllerpier. In 2003 verhuisde het slotfeest naar Katendrecht en moesten bezoekers entree betalen.
In 2007 nam fitnessketen Fit for Free de rol van hoofsponsor over van Heineken. De aanvangstijd verschoof van 12.00 naar 15.00 uur en het slotfeest verdween uit de programmering.

Route Dance Parade 2009

De route van de laatste Dance Parade liep van opstartlocatie De Boompjes via Verlengde Willemsbrug en dan verder naar Blaak, Westblaak, Eendrachtsplein, Rochussenstraat, Coolhaven, Pieter de Hoochweg, Westzeedijk naar het eindterrein aan het Lloyd Multiplein. De parade begon om 11.30 en duurde tot 19.00 uur. De eerste wagens eindigden om 15.30 uur op het Lloyd Multiplein. Daar was in 2009 weer een eindfeest, dat duurde tot 23.00 uur.
Zoals eerder vermeld, kreeg de Dance Parade na 2009 geen vervolg. De incidenten bij het Bevrijdingsfestival 2009 en de Hoekse strandrellen in datzelfde jaar leidden tot strengere veiligheidseisen en een strenger vergunningsbeleid van de gemeente.

Beeldvorming Dance Parade 2009

In hoofdstuk 1 is aangegeven dat ICEN een groot aantal betrokken heeft gesproken, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. Uit deze gesprekken komt in grote lijnen het volgende beeld naar voren.
De politie zette 600 manschappen in voor de Dance Parade 2009. Voor een groot deel waren dat ervaren politiemedewerkers. Zij maakten 900 processen-verbaal op en verrichten 134 arrestaties. Er is 1600 liter drank in beslag genomen, met de aantekening dat de inbeslagname op een bepaald moment is gestopt.
Bezoekers gedroegen zich agressief, zowel onderling als tegen – vooral - de politie. Politiemensen liepen snijwonden op, zijn geslagen, bekogeld met flessen en bedreigd. In sommige situaties zag de politie zich genoodzaakt een vuurwapen te trekken.

Bij het openbaarvervoerbedrijf RET was het beeld vergelijkbaar. Er was inzet van veel extra personeel dat bovendien te maken kreeg met agressieve bezoekers van de Dance Parade. Veel bezoekers die met het openbaar vervoer reisden, waren dronken of onder invloed van andere middelen. De RET constateerde veel vecht- en steekpartijen in metrostations.

Het aantal zorgcontacten was in 2009 ongeveer gelijk aan het aantal in 2008.

Volgens de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) was het aantal zorgcontacten in 2009 ongeveer gelijk aan het aantal zorgcontacten in 2008. Wel waren er in 2009 meer gevallen van alcoholvergiftiging. Doordat de GHOR haar inzet in 2009 iets anders had ingericht, namelijk met mobiele en vaste posten, heeft de GHOR de ziekenhuizen een stuk meer kunnen ontlasten. Van de zorgcontacten vond 90% plaats tijdens de route. Volgens het overzicht ambulancevervoer/zorgcontacten van het GHOR was de verdeling van de zorgcontacten als volgt:

- ambulancevervoer naar ziekenhuis: 20
- overig vervoer ziekenhuis: 7
- opname ziekenhuis: 1
- ambulance inzet: 50
- EHBO contacten: 108

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) had in 2009 voor de hulpverlening zowel mobiele als vaste punten ingericht. Daar konden de medewerkers 90% van de zorggevallen afdoen. Hierdoor hebben zij de ziekenhuizen aanzienlijk kunnen ontlasten.

Terugkijkend geven verschillende diensten aan dat ze over een aantal aspecten ontevreden waren en nog steeds zijn. Het hele proces, van voorbereiding tot en met de parade zelf, vonden ze rommelig verlopen. De organisatiestructuur was onduidelijk. Het overleg met de organisator werd gekenmerkt door onduidelijkheid. Het mobiliteits- en verkeersplan was onvoldoende. De route liep onder meer door de Maastunnel en de stoet veroorzaakte in deze tunnel een gedeeltelijke verdrukking. Omwonenden langs de route klaagden over

slechte bereikbaarheid. Bewoners ondervonden overlast, straten lagen vol afval, en er waren verschillende schades aan straten en pleinen.

JMR Event Makers, de organisator van de Dance Parade, kijkt anders terug op de Dance Parade 2009. JMR vindt dat het event succesvol is verlopen. De sfeer was goed en er waren veel bezoekers. JMR vindt dat verschillende diensten in hun terugblik te veel aandacht vestigen op excessen. Volgens de organisator was er te veel politie aanwezig, en was die aanwezigheid ook te zichtbaar. Dat leidde tot een kat-en-muisspel met sommige jongeren.

Bezoekers: hoeveel en waar komen ze vandaan?

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond schat het aantal bezoekers van de Dance Parade 2009 op 200.000. Die schatting maakt ook het cluster Stadsbeheer van de gemeente.
Het merendeel van de bezoekers – 60 tot 70% - kwam uit de regio Rijnmond. Van de overige bezoekers was de herkomst verdeeld. Om naar de parade te komen, maakten bezoekers gebruik van het openbaar vervoer, georganiseerd touringcarvervoer en eigen vervoer. Kijkend naar de manieren van vervoer (‘modal split’) van de bezoekers, is de Dance Parade vergelijkbaar met het landskampioenschapsfeest van Feijenoord in 2023.

2.2 Redenen beëindiging Dance Parade

Hierboven is al aangegeven de strandrellen van Hoek van Holland en in zekere mate de incidenten tijdens het Bevrijdingsfestival in 2009 hebben geleid tot een ander, strenger evenementenbeleid. Hierbij speelde het rapport een grote rol dat het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement over de strandrellen heeft uitbracht. Dit COT-rapport was een hoofdreden voor het collegebesluit om voortaan geen toestemming meer te geven voor gratis toegankelijke dance-evenementen op de openbare weg. Na de strandrellen zijn de wet- en regelgeving en randvoorwaarden strenger geworden.

2.3 Rol organisator, rol gemeente

In 2009 was de organisator, JMR Event Makers, verantwoordelijk voor de veiligheid langs de route en op de beide evenementenlocaties. Die verantwoordelijkheid is vastgelegd in de vergunning die 8 augustus 2009 is verleend voor de Dance Parade. De politie voerde de regie over de complete veiligheid en het crowdmanagement, terwijl de gemeente het vergunningsproces verzorgde.

Een belangrijk onderdeel van elk evenement is de vergunningverlening. Met de vergunningverlening voor een evenement kan de gemeente allerlei eisen stellen aan de organisatie. Vergunningverlening houdt verband met de wet- en regelgeving. Die is sinds de laatste Dance Parade in Rotterdam, in 2009, op een aantal onderdelen veranderd. Dit hoofdstuk gaat in op de vergunningverlening voor de Dance Parade. Daarbij is de huidige Nota Evenementenvergunningenbeleid 2019 het uitgangspunt en baseren de onderzoekers zich op het ideaalplaatje van JMR als organisator van de laatstgehouden Dance Parade.

2.4 Terugblik op beleid

In februari 2010, het jaar dat volgde op de Dance Parade van augustus 2009, informeerde het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad over het nieuw vastgestelde evenementenbeleid en het beleid voor vergunningverlening. Directe aanleiding om het evenementenbeleid te veranderen, waren de eerder in dit onderzoek genoemde incidenten tijdens het Bevrijdingsfestival 2009 en het verloop van Sunset Grooves in Hoek van Holland, waarbij de 'strandrellen' waren uitgebroken.
De beleidsvernieuwing bevatte onder meer de volgende maatregel: 'Het tijdelijk niet meer goedkeuren van grootschalige gratis dance-gerelateerde evenementen.' Deze maatregel geldt nog steeds en is voor een eventuele terugkeer van de Dance Parade Rotterdam zeer relevant.

In 2019 is de nu geldende Nota Evenementenvergunningenbeleid 2019 gepubliceerd, evenals de Nota Beleidskaders Evenementen 2019. Voor dit hoofdstuk is vooral het Evenementenvergunningenbeleid 2019 van belang. Van een expliciet verbod op gratis dance-gerelateerde evenementen is in de Nota Evenementenvergunningenbeleid 2019 geen sprake. Wel biedt de nota principes die als leidraad kunnen dienen voor beperking of een verbod van dergelijke evenementen. Verder benadrukt de nota de verantwoordelijkheid van de organisator, zowel voor het evenement zelf als voor de directe omgeving ervan. Voorts kan de gemeente in de vergunningverlening aanvullende maatregelen opleggen, zoals verplichte kaartverkoop en plaatsing van afzettingen.
In de Nota Evenementenvergunningen 2019 zijn de volgende richtlijnen relevant voor een eventuele terugkeer van de Dance Parade.

Pagina 5, 1.1:
'De organisator [is] verantwoordelijk voor een voorspoedig en veilig verloop van het evenement'. NB dit was ook opgenomen in de vergunning voor de Dance Parade 2009.
Pagina 6:
Hier bevat de nota de eis dat 'de organisator verplicht is een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten.' NB ook deze eis is onderdeel van de vergunning in 2009.

Pagina 12:
Hier komt de zogenaamde 'om niet-regeling' ter sprake. Dit houdt in dat de gemeente zich het recht voorbehoudt om te besluiten of deze regeling van toepassing is, bijvoorbeeld in het geval van te nemen verkeersmaatregelen, reiniging, enzovoort
Pagina 16:
Ook hier een passage die de verantwoordelijkheid van de organisator onderstreept, ook voor de directe omgeving.
Pagina 39:
Veiligheidsplan van de organisator: Hier krijgt de organisator de verplichting de risico's te inventariseren, waaronder de komst of aanwezigheid van potentieel rivaliserende groeperingen.

Pagina 40:
Hier staat een opsomming van enkele zaken, waaronder de opstelling en handhaving van een Huishoudelijk Reglement, visitatie van bezoekers, aanwezigheid van drugcontainers, voorschriften over kleding en de coördinatie van politie-inzet als aanvullende maatregel op de door de organisator ingezette beveiligingsmaatregelen.

Uit deze inventarisatie concluderen de onderzoekers dat een nieuwe Dance Parade met een opzet als in 2009 binnen het huidige evenementenbeleid van de gemeente Rotterdam niet mogelijk is. Voor een eventueel besluit om een vergelijkbaar evenement toch mogelijk te maken, is een herziening van het huidige evenementenbeleid noodzakelijk.

Parapluherziening Evenementen

De onderzoekers van ICEN hebben verder de Parapluherziening Evenementen Rotterdam doorgenomen. De onderzoekers concluderen dat deze herziening nauwelijks ruimte biedt voor een nieuwe Dance Parade. Voor een nieuwe Dance Parade is een aanpassing van de Parapluherziening nodig, óf de gemeente moet keuzes maken in het aantal toegestane evenementen en locaties.
Deze conclusie trekken de onderzoekers op basis van de volgende 2 relevante delen uit de herziening:

5.1.2 evenemententerreinen 2

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone- evenemententerreinen 2' (Coolsingel, Weena, Hofplein) zijn de gronden tevens bestemd voor evenementen.

De volgende evenementen zijn jaarlijks toegestaan:

categorie	maximaal aantal bezoekers gelijktijdig aanwezig	maximaal aantal evenementen per jaar	maximaal aantal evenementdagen per jaar	maximale geluidbelasting ter plaatse van de gevel van het dichtstbijzijnde geluidgevoelige object
Groot I	2500 tm 100.000	2	2	85 dB(A), 95 dB(C)
Groot II	2500 tm 100.000	2	3	75 dB(A), 90 dB(C)
Middel	501 tm 2500	0	0	70 dB(A), 85 dB(C)
Klein	≤ 500	8	8	65 dB(A), 80 dB(C)

5.2 Evenementen per gebied

5.2.1 gebied Centrum

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone- Gebied Centrum' zijn de gronden tevens bestemd voor evenementen binnen de publieke bestemmingen als: verkeer-verblijfsgebied, verkeer-wegverkeer, recreatie, groen en water.

De volgende evenementen zijn jaarlijks toegestaan:

Categorie	maximaal aantal bezoekers gelijktijdig aanwezig	maximaal aantal evenementen per jaar	maximaal aantal evenementen-dagen per jaar	maximale geluidbelasting ter plaatse van de gevel van het dichtstbijzijnde geluidgevoelige object
Groot I	>2500 tm 50000	1	1	100 dB(A), 115 dB(C)
Groot II	>2500 tm 50000	5	8	85 dB(A), 95 dB(C)
Groot III	>2500 tm 50000	5	9	75 dB(A), 85 dB(C)
Middel	501 tm 2500	17	25	70 dB(A), 80 dB(C)
Klein	≤500	3	7	65 dB(A), 75 dB(C)

De categorie Groot I is bestemd voor één evenement in de vorm van een optocht met muziek tussen 11.00 en 20.00 uur met een passagetijd van 3 uur per locatie langs de route.

3. Dance Parades in het buitenland

In verschillende Europese steden vinden en vonden parades plaats die vergelijkbaar zijn met de Rotterdamse Dance Parade. ICEN heeft de Dance Parades van Berlijn en Zürich bezocht en nader bekeken, en p basis daarvan kansen en knelpunten geïnventariseerd.

Alvorens in te gaan op beide events is het goed op te merken dat de organisatoren in Berlijn en in Zürich de dance parades bij de lokale overheid aanmelden als demonstratie en niet als evenement. De politie neemt vervolgens de aanmelding als demonstratie in behandeling, en voert tijdens de dance parades de regie op de veiligheid en op het crowdmanagement.
Deze gang van zaken verschilt van de Rotterdame situatie. In Rotterdam vraagt de organisator een vergunning voor de Dance Parade als evenement. De gemeente kan vervolgens aan de aangevraagde evenementenvergunningverlening bepaalde voorwaarden verbinden.
Dat Rave the Planet - de Berlijnse dance parade - als demonstratie gold, volgde uit een rechterlijke uitspraak in een rechtszaak die de organisator voor de editie 2022 had aangespannen. De organisator had deze rechtszaak aangespannen omdat die af wilde van de verplichtingen en hoge kosten die voortvloeien uit een vergunningverlening door de gemeente. In Berlijn is de Versammlungsbehörde verantwoordelijk voor de openbare orde rond demonstraties. Deze Versammlungsbehörde maakt deel uit van de Berlijnse politie. De gemeente Berlijn faciliteert alleen de schoonmaakvoorzieningen langs de route en de omgeving.

3.1 Berlijn: Rave the Planet

Rave the Planet vond in 2023 plaats op 8 juli. Het was de tweede editie. De stoet van de Rave the Planet bestond uit 25 wagens die een route volgden van 2 kilometer. Het aantal bezoekers bedroeg in totaal op de piek 200.000.

Rave the Planet stelde de politie van Berlijn voor flinke uitdagingen. In de aanloop naar het event voerde de organisatie vrijwel dagelijks druk uit op de politie, zowel via de lokale politiek als via de media. Vanaf april 2023 belegde de politie diverse interne en externe besprekingen, onder meer over de route. De oorspronkelijk voorgestelde route is door de

politie uit het oogpunt van veiligheid aangepast. De definitieve route leidde van de rotonde van de Stern over de Strasse des 17. Juni naar de Brandenburger Tor en het gebied Tiergarten. In de directe omgeving van deze route liggen geen woningen en is er voldoende ruimte voor de veilige opvang van de in totaal 300.000 bezoekers. Deze ruimte is door TüV van tevoren berekend. De TüV (Technischer Überwachungsverein) verricht in Duitsland wettelijk voorgeschreven keuringen en certificeringen.
De politie had genoeg ruimte om zo nodig toegangswegen af te sluiten. Ook waren er voldoende mogelijkheden voor calamiteitenroutes en vluchtwegen voor 1,5 miljoen bezoekers.

De week voor het event

De week voor Rave the Planet was uitzonderlijk druk voor politie en brandweer. De oorzaak was de aankondiging van de Malteser Hilfsdienst – voor medische zorg - zich terug te trekken ut de organisatie van het event. Politie en brandweer, in Duitsland ook de organisaties voor medische ondersteuning, eisten daarop dat de organisatie binnen een week een eigen zorgplan en EHBO-dienst zou leveren, met als uiterste datum7 juli, de dag voor het event. Daarop stapte de organisator naar de rechter, zonder ondertussen het publiek hierover te informeren. Het publiek was daarmee niet op de hoogte van een eventuele afgelasting. Politie en brandweer hebben deze houding van de organisator ervaren als ‘niet-coöperatief’ en beleefden de periode voor het event als ‘hectisch’. Overigens lukte het de organisator het zorgplan tijdig aan te leveren.

Op de Rave the Planet van 2023 kwamen 200.000 af. [redacted] Dat waren ervaren politiemensen; per jaar zijn er in Berlijn ongeveer 7000 demonstraties, waaronder 15 grootschalige demonstraties met grote politie-inzet. Meer dan 2000 demonstraties vinden plaats in het westen van de stad. Daar zijn voldoende geschikte plekken voor grote evenementen en demonstraties.
[redacted]
Tijdens de rave waren er over de hele dag 51 kortstondige ziekenhuisopnamen. Er zijn 60 arrestaties verricht.

Uiteindelijk hebben politie en brandweer samen een protocol voor Rave the Planet opgesteld. Het zorgplan is door de organisator aangeleverd, met dien verstande dat als politie en brandweer dit plan als onvoldoende zouden beoordelen, zij de demonstratie zouden verbieden. Overigens bevatte het protocol ook bepalingen over de muziek, de catering, de mogelijkheid om bij te grote drukte metrostations te sluiten en als laatste onderdeel de mogelijkheid het evenement alsnog te sluiten.
Tijdens de rave is de geluidslimiet (max 95 dBA) gecontroleerd, als er te veel klachten vanuit de omgeving zouden komen moest de muziek zachter.
[redacted]

[redacted]

Verloop demonstratie

Voor de politie verliep de dag grotendeels rustig, ook na afloop van het evenement om 22.00 uur. Er was geen eindfeest. Alle bezoekers vertrokken. Een deel bezocht een of meer van de talloze afterparty's in diverse clubs in Berlijn.
Van de 60 arrestaties ging het bij het merendeel om toebrengen van lichamelijk letsel en overtreding van de narcoticawet (15 arrestaties) De Berlijnse brandweer melde dat 153 bezoekers zijn behandeld door de medische dienst van de organisator. Van hen zijn er 51 door de reddingsdienst van de brandweer naar het ziekenhuis gebracht, meestal door de hoge weertemperatuur en het gebruik van alcohol en drugs. Na een kort verblijf konden deze bezoekers het ziekenhuis verlaten.
Vanwege een storing zijn de paramedische diensten tijdelijk door de Brandweer van elektriciteit voorzien. Tijdens de afterparty's hebben er geen incidenten plaatsgevonden.
De inzet van de paramedische support die de organisator inhuurde, bestond uit 5 verzamelpunten met 9 ambulances, 260 functionarissen ALS/BLS (algemene en bijzondere verpleegkundigen) in zowel vaste als mobiele teams, en met ondersteuning van de brandweer, die in Duitsland ook medische ondersteuning biedt.

Betekenis voor de stad

De politie heeft geen aanwijzingen dat de demonstratie voor de stad Berlijn enige spin-off heeft opgeleverd. Bezoekers komen en gaan, en geven alleen geld uit langs de route (inkomsten voor de organisator). Het aantal hotelovernachtingen is onbekend.
Verder was er stroom- en wateraanvoer, waren er verkeersafzettingen en verkeersborden, alle verzorgd door de organisator. De anti-inrij-barrières zijn eigendom van de politie en ook door de politie geplaatst. De gemeente zorgde voor de schoonmaak van de route.

3.2 Zürich: Street Parade

De Street Parade in Zürich vond plaats op 12 augustus 2023. Het was de 30e editie. Er deden 29 wagens aan mee die zich voortbewogen op een brede route van 2,4 kilometer lengte. Langs de route stonden 8 grote podiumpleinen. Gerekend over de gehele dag bezochten in totaal 920.000 bezoekers het event. Na afloop was er een afterparty in het voetbalstadion, bezocht door 15.000 bezoekers. De Street Parade is een 'demonstratie met de statements liefde, vrede, vrijheid en tolerantie'.

De onderstaande gegevens over Street Parade Zürich zijn gebaseerd op een gesprek met de [redacted] adjudant, [redacted] Aan zijn reguliere politietaken is de functie crowdmanagement toegevoegd. In deze functie heeft de [redacted] volmacht om crowdmanagement uit te voeren en te coördineren voor alle grote evenementen in Zürich. [redacted]
Net als in Duitsland is in Zwitserland de brandweer verantwoordelijk voor medische zorgverlening 'op straat'. Politie, brandweer en particuliere beveiligingsorganisatie hebben bij alle edities van de Street Parade nauw samengewerkt, zowel tijdens de voorbereiding als tijdens het event. Daarmee hebben deze instanties inmiddels 30 jaar gezamenlijke ervaring opgebouwd.

Net als in Berlijn geldt in Zürich de parade als demonstratie. De podiumpleinen gelden echter als evenement. De rollen zijn helder verdeeld. De politie verleent noodhulp. De organisator verzorgt de event security: het crowdmanagement, de infrastructuur, de meteo en de beveiliging. De aansturing is gezamenlijk, vanuit een gezamenlijke commandoruimte.

De hulpdiensten bespreken in december de evaluatie van de Street Parade van de afgelopen zomer. Daarna bespreken zij de editie van het volgende jaar. Het definitieve veiligheidsplan bespreken ze 3 weken voor het event. Alle gesprekken vinden 2 keer per maand plaats, altijd in gezamenlijkheid. De politie zet [redacted] politieagenten in. Er zijn 300 medewerkers medische zorg en [redacted] beveiligers. [redacted] en een noodhospitaal. Dit hospitaal is bedoeld voor bezoekers die onwel worden door alcohol- en drugsgebruik. Door hen daar te monitoren en ontnuchteren, is ambulancevervoer naar een ziekenhuis niet nodig. Waterpolitie is aanwezig om zwemmers te verwijderen uit het meer van Zürich.

Politiebehandelingsprotocol 2023

Het protocol voor de politie gaat uit van een gastvrij en vriendelijk optreden, informatieverstrekkend, [redacted]

[redacted]

Aansturing veiligheid

[redacted]

De belangrijkste onderdelen van het crowdmanagement zijn de voortdurende monitoring van inkomende bezoekers, de sfeer en het gedrag.

[redacted]

Er is een gefaseerde omleiding van bezoekersstromen en er zijn dynamische barrières om groepen bezoekers om te leiden. De route is vrij van verkeer en obstakels. Bouwplaatsen zijn verplicht vrij van bouwmaterialen. Verkooplocaties voor food en drank krijgen tijdens de opbouw controle op niet toegestane extra uitbouw. De horeca in de binnenstad van Zürich mag de terrassen niet verder uitbouwen dan regulier is toegestaan. Er zijn wel ruimere openingstijden.

Eindbalans Zürich Straat Parade 2023

De Straat Parade 2023 trok bezoekers uit verschillende landen: Italië, Marokko, Algerije, Tunesië, Gambia, Brazilië, Oekraïne, Polen, Spanje, Portugal, Duitsland, Egypte, Georgië en Zwitserland. De veiligheidsmaatregelen bewezen hun waarde. In totaal zijn 35 mannen en 6 vrouwen gearresteerd voor verschillende strafbare feiten: beroving, toebrengen van lichamelijk letsel, uiting van bedreigingen, geweldpleging tegen en bedreiging van ambtenaren, diefstal, drugshandel, belemmering van een officiële handeling en overtreding van de Vreemdelingen- en Inburgeringswet. Narcoticaonderzoekers namen meer dan 550 porties xtc, meer dan 240 porties MDMA, meer dan 240 porties ketamine en ongeveer 60 gram cocaïne in beslag.

De waterpolitie was vooral druk bezig met het vrijhouden van de waterwegen en met diverse hulp- en transportopdrachten. In het gebied van de Quaibrücke en de Bauschänzli moest ze tien zwemmers uit het water verdrijven, daarbij geholpen door reddingsdiensten van de omliggende gemeenten en de maritieme politie.

Specialisten van de administratieve afdeling dienden elf klachten in voor geluidsoverlast, illegale alcoholverkoop, douaneovertredingen en geïsoleerde overtredingen van de Horecawet. Daarnaast werd illegale drank in beslag genomen.

In Zwitserland is agressie tegen politie, brandweer en paramedici een groot probleem. Tijdens de Street Parade was er echter beperkt sprake van deze agressie. Schutz & Rettung Zürich (de medische zorg van de Brandweer) voerde 615 medische behandelingen uit. Dat aantal komt ongeveer overeen met het aantal in het voorgaande jaar. Meestal was behandeling nodig van snij- en schaafwonden en vanwege overmatig alcohol- en narcoticagebruik.

Tijdens de Straatparade raakten zes mensen zwaargewond. Zij kregen de eerste medische zorg op het festivalterrein en werden daarna overgebracht naar het ziekenhuis. In totaal registreerden de ziekenhuizen 42 opnames, een daling van meer dan een derde ten opzichte van het jaar ervoor. In totaal zijn 98 mensen overgebracht naar het noodhospitaal op het terrein, voor monitoring en ter ontnuchtering. Dat aantal is ten opzichte van het jaar ervoor licht gedaald. Patiënten zijn ook behandeld voor kneuzingen en verstuikingen, hoofdpijn, problemen met de bloedsomloop, allergische reacties en hitteberoerte, en zonnesteek.

Voor en tijdens het evenement inspecteerde de brandweer willekeurig de ingangen van gebouwen, slagbomen en omheinde VIP-gebieden langs de paraderoute. Daarnaast bezochten brandbeveiligingsexperts 23 nachtclubs en controleerden ze met name de naleving van brandbeveiligingsvoorzieningen, vluchtroutes, nooduitgangen en maximale bezoekerscapaciteiten.

[redacted] Een meteoroloog was verantwoordelijk voor de weermonitoring, met extra alertheid op extreem weer. [redacted] Om 14.00 uur begon de stoet. De laatste wagen stopte om 22.00 uur. De podiumpleinen sloten om 01.00 uur. [redacted]

Tijdens de optocht zijn verschillende brandveiligheidsinspecties uitgevoerd. Dergelijke inspecties richten zich op brandbeveiliging en op de vluchtroutes. [redacted]

In het algemeen verliep de Street Parade goed. De sfeer was positief, de ‘vibe’ sfeervol. Ook het ene podiumplein met hardstyle dance music zorgde niet voor extra incidenten. Er was geen overlast van voetbalhooligans. Alle publieke kosten voor bijvoorbeeld politie en politiebarrières (terreurbarrières en wegversperringen) waren voor rekening van de gemeente. Alle andere kosten, voor beveiliging, verkeerscontrole en apparatuur als radio's, CCTV, internet, heef de organisatie van de Street Parade betaald.

De gemeente Zürich is verantwoordelijk voor de reiniging van het station en de omgeving, binnenstad, parkeerplaatsen, en toevoerwegen naar de route en podiumpleinen. De organisatie is verantwoordelijk voor reiniging van de route en podiumpleinen, en huurt hiervoor een bedrijf in. Op 150 locaties staan 400 afvalcontainers. Er is 1 afvalopslaglocatie, zowel voor de gemeente als voor de organisatie. Vanuit deze locatie wordt al het afval gescheiden weggevoerd: 45 ton door de gemeente, 55 ton door de organisatie. De organisatie betaalt haar deel van de kosten voor afvalverwerking aan de gemeente.

3.3 Schematisch; Berlijn en Zurich vergeleken

Vergelijkingen Dance Parade Berlijn en Zürich		
	Techno Parade Berlijn	Street Parade Zürich
Evenement of Demonstratie?	Demonstratie	Parade als demonstratie, 8 podiumpleinen en afterparty als evenement
Route	2 km, ver buiten het centrum	2,4 km, net buiten centrum met 8 podia langs de route
Muziekstijlen	Trance, Techno, Dance, geen Hardstyle	Trance, Techno, Dance 1 podium Hardstyle
Aantal deelnemende wagens	25	29
Aantal bezoekers	300.000	920.000
Inzet Politie	1000	630
Inzet medische zorg	260	300
Inzet beveiligers	0	750
Aantal aanhoudingen	60 Aanhoudingen wegens: lichamelijk letsel, 15 druggerelateerd	41 Aanhoudingen wegens: berovingen, lichamelijk letsel, mishandeling, illegale handel in drugs, geweld tegen hulpdiensten en beveiligers
Aantal zorgcontacten	153 personen behandeld in de medische posten, waarvan 51 personen vervoerd zijn naar ziekenhuis (kort verblijf) Meeste zorgcontacten hadden betrekking op onwelwording vanwege tempartuur, alcohol en drugs.	615 personen behandeld in de medische posten, waarvan 42 personen vervoert naar ziekenhuis (kort verblijf) Overige behandelingen: 177 vanwege overmatig alcoholgebruik en 69 vanwege drugsgebruik 233 vanwege schaaf- en snijwonden door glas op straat. 98 personen bleven overnachten in noodhospitaal op locatie voor monitoring en ontnuchtering.

4. Voorwaarden voor een Dance Parade

Voor een besluit over een eventuele volgende Dance Parade in Rotterdam is het nuttig inzicht te hebben in wat organisatoren zien als voorwaarden voor een geslaagd evenement. In dit hoofdstuk zetten de onderzoekers deze voorwaarden op een rij. Daartoe gaan ze eerst in op de beeld- en mythevorming rond de 'oude' Dance Parade. Daarna zetten ze uiteen hoe de wereld van event-organisatie tegen een volgende editie aankijkt.

JMR Event Makers zegt nog steeds reacties te krijgen op de FFW Dance Parade Rotterdam van 2009. Men is vooral positief over de specifieke beleving op de openbare weg. Die beleving is anders dan bij een festival achter hekken. Volgens JMR Event Makers blijkt uit de signalen dat de animo voor een dance parade breed leeft in de *scene*. Omdat JMR de signalen niet registreert, kan JMR geen inzicht geven in aantal en aard.
Voorts geeft de organisator aan dat er een voldoende aanbod is aan events, mogelijk zelfs een overmatig aanbod. Toch ziet JMR Event Makers kansen voor een volgende dance parade en zou zo'n parade een aanvulling zijn op de Rotterdamse evenementenkalender.

Mocht er een volgende Dance Parade komen, zou deze - volgens JMR - moeten voldoen aan een aantal eisen.

4.1 Een stevig evenement

De eerste is dat de Dance Parade een 'stevig' evenement zou moeten zijn, met deelname van minimaal 15 tot 20 wagens. De podia op deze wagens zouden een breed en actueel aanbod aan elektronische dancemuziek moeten brengen, vergelijkbaar met het Amsterdam Dance Event (ADE) en het Boothstock Festival in Kralingen. JMR stelt dat de parade beginnende lokale dj's een kans zou moeten geven zich te presenteren.

Als tweede zou JMR alleen heil zien in een vrij toegankelijk – niet 'afgehekt'- evenement op de openbare weg, in een vorm van een Rotterdam Unlimited Parade.
Verder is een langzaam tempo van belang, ongeveer 1 km per uur. De start zou bij voorkeur moeten liggen rond 13.00 uur. De parade zou ruim voor het donker moeten eindigen. Gerekend met een volgens JMR 'ideale' lengte van rond 7 km, zou een Dance Parade dus 7 uur duren, van 13.00 tot 20.00 uur.

Wat de veiligheid betreft, stelt JMR dat elke podiumwagen een eigen securitygroep zou moeten hebben met een directe verbinding met de hoofdbeveiliging. Op die manier is het mogelijk overzicht te houden op het publiek en aan 'crowd control' te doen. Er is voorts een brede straat of weg nodig.

Wat de richting van de parade betreft – west-oost, of noord-zuid - heeft JMR geen uitgesproken voorkeur. Een start aan de Coolsingel zou mooi zijn, met een vervolg over de Erasmusbrug en dan via de Laan op Zuid eindigend bij de Kuip. Aansluitend aan de Dance Parade op straat zou er een eindfeest kunnen komen, waarvoor de toegang verloopt via kaartverkoop. Het eindfeest zou moeten plaatsvinden op een afgesloten terrein.

Wat de politie-inzet betreft, zou JMR Event Makers pleiten voor een niet al te prominente aanwezigheid van de politie.

Tot slot zouden lokale organisaties en instellingen bij een eventuele Dance Parade kunnen aanhaken. De NS zou kunnen aanhaken door een dj-optreden in de hal van het Centraal Station. Zo ontstaat een sfeer die van Rotterdam een echte ‘dancestad’ maakt.

5. Succesfactoren bij grootschalige (dance)evenementen

Komt er een volgende Dance Parade Rotterdam? Die vraag is sinds de laatste editie, in 2009, regelmatig gesteld, in de media en in de gemeenteraad. De organisator van destijds, JMR Event Makers, pleit voor een volgende Dance Parade. In het huidige coalitieakkoord is het voornemen vastgelegd om de mogelijkheden te laten onderzoeken.

In dit hoofdstuk trekken de onderzoekers van ICEN enkele conclusies uit de analyses van de dance parades in Rotterdam, Berlijn en Zürich. Het gaat erom wat er bij welke parade goed ging, en welke lessen zijn te leren uit gehouden parades.

5.1 Succesfactoren

- **Samenwerking partners**
  Een goede samenwerking van alle partners vóór, tijdens en na het evenement is de belangrijkste voorwaarde voor een geslaagde dance parade. Gemeente, hulpdiensten en organisator moeten voortdurend en zorgvuldig met elkaar afstemmen. Al bij het eerste nadenken over de mogelijkheid of een volgende Dance Parade mogelijk is, is gezamenlijk optrekken een must.

- **Inrichten één gemeenschappelijke Centrale Commandoruimte**
  Het inrichten van één gemeenschappelijke Centrale Commandoruimte, uitgerust met cameratoezicht op het gehele evenement. Binnen deze commandoruimte moeten de beslislijnen kort en voor iedereen helder zijn.

- **Gezamenlijke afspraken over risicobeheersmaatregelen**
  Samenwerking is eerst en vooral mensenwerk. Daarom is het nodig dat vanaf het prille begin dezelfde functionarissen bij overlegvergaderingen aanwezig zijn. Elke partnerorganisatie moet zorgen voor een dubbele bezetting. Het is van belang dat de deelnemers aan relevante overleggen ook tijdens het event zelf aanwezig zijn. Het vastleggen van afspraken tussen alle partijen voorafgaand aan en tijdens het evenement is van evident belang.
  Bij een goede persoonlijke samenwerking leren de gesprekspartners elkaar steeds beter kennen. Dat voorkomt mogelijke misverstanden en dat er ruis ontstaat door het niet gezamenlijk vastleggen en delen van alle relevante beslissingen.

- Het streven moet zijn gericht op een routinematige voorbereiding, een gecoördineerde hulpverlening, een risico-inschatting van eventueel conflicterende bezoekersdoelgroepen, een duidelijke commandostructuur en een uitgebreide briefing voor de start van het evenement.

- **Betrouwbare inschattingen van plaatsen en momenten**
  Op basis van een hoog ingeschat bezoekersaantal is een capaciteitsberekening nodig voor alle locaties. Deze capaciteitsberekeningen zijn op hun beurt de basis voor de bepaling van de route, vluchtroutes en veilige omleidingen, en voor de inrichting van locaties met bijvoorbeeld ‘crowd control-sluizen’ of met omleidingsroutes om de publieksstroom te beheersen.

Vooraf en tijdens het event is een voortdurende, gezamenlijke monitoring van in- en uitstromende bezoekersstromen nodig, uitgevoerd door alle partners.

- Laag dranghekwerk tijdens de parade is geen optie. Wel zijn crashbarriers nuttig voor de podia, op te stellen volgens een vooraf berekende opstelling.

- **Communicatie met het publiek over de route en drukte**
  Voor de publieke communicatie zijn er diverse mogelijkheden, zoals interactieve LED-schermen, handelingen van dj's of artiesten op een podium, door een mondelinge mededeling of oproep, of door gebruikmaking van USB-sticks met calamiteitentracks, door de inzet van gidsen en stewards, en door inzet van social media.

- **Betrouwbare inschatting in- en uitstroom bezoekers**
  Elk grootschalig evenement kent complexe, kruisende verkeers- en bezoekersstromen. Er zijn Kiss&Ride-plekken, taxi's en pendelbussen rijden af en aan, en mensen fietsen of lopen over straten die mogelijk als calamiteitenroutes zijn aangewezen. Met dit alles moet vooraf rekening worden gehouden. Een gefaseerde uitstroom is ook belangrijk. Alle verkeersstromen moeten vooraf zijn opgenomen en getoetst in een mobiliteitsplan.

- **Weermonitoring**
  Extreme weersituaties, zoals hitte, droogte en noodweer, hebben de afgelopen 10 jaar een steeds groter effect op buitenevenementen gekregen. Het is van belang voor en tijdens een event te werken met professionele weersites, die lokale weersituaties kunnen zien aankomen. Een aanvullende aanbeveling is om gebruik te maken van meteorologen die voor deze professionele sites werken.

- **Rekening houden met effect social media**
  De invloed van social media is groot, zeker onder jongeren. In de praktijk plaatsen jongeren filmpjes, bijvoorbeeld om te laten zien is hoe gezellig het is. Daarmee zijn die filmpjes al gauw een uitnodiging om ook te komen. Zolang een grotere toestroom nog past, is dat geen probleem. Wordt het te druk, dan is ingrijpen nodig. Boodschappen of waarschuwingen als 'De stad is vol. Kom niet meer naar de Dance Parade' hebben via traditionele media geen zin. Gemeente, politie en organisator gebruiken daarom bij voorkeur zelf social media, bijvoorbeeld om een actueel beeld te geven van de situatie, om verdere toestroom van publiek tegen te gaan.

- **Communicatie binnen de evenementenorganisatie**
  Voorafgaand aan een evenement is het nodig een duidelijk verbindingsschema te maken. In dit schema staat wie met wie spreekt. Verder is het zaak na te gaan of iedereen een communicatie-instructie heeft gehad. Ook belangrijk: voor het begin van het evenement checken of alle portonetwerken volledige locatiedekking hebben.

- **Toetsing van evenementen**
  Voor de veiligheid van grote evenementen zijn de standaarden beschreven in de Engelstalige 'The Event Safety Guide' en het Nederlands Handboek Evenementen Veiligheid. Deze handboeken bevatten alle maatregelen op gebied van veiligheid en crowd control. Door deze handboeken te volgen, kan de organisatie het aantal risico's beperken.

Centraal in het risicomanagement bij grote evenementen staat:
- het omgaan met doelgroepen en met de omgeving van de doelgroepen
- bejegeningsprofielen van de organisator
- bejegeningsprofielen voor de hulpdiensten tijdens het evenement

5.2 De 4 principes van crowdmanagement

Bij het opstellen van aanbevelingen over de te nemen maatregelen baseren de onderzoekers van ICEN zich op de 4 principes van Prof. Dr. Otto Adang, lector Openbare Orde en Gevaarbeheersing aan de Politieacademie, tevens bijzonder hoogleraar Veiligheid en Collectief gedrag aan de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Deze 4 principes zijn samen te vatten als: weten, helpen, differentiëren en communiceren.

Alle stappen in de 'klantreis' die de bezoeker maakt, vormen de uitgangspunten voor het risicobeheersplan.

De volgende stap is de verfijning van bejegeningsprofielen, aan de hand van onderstaande verdeling in 4 bezoekerstypen.

In onderstaand schema staan 4 bejegeningsprofielen:

In vak 4 staat de groep bezoekers die men tijdens evenementen 'liever niet heeft', bijvoorbeeld rivaliserende groepen.

6. Wat betekent de terugkeer van de Dance Parade

Voor verschillende aspecten van de Dance Parade, waaronder veiligheid, is beschreven wat de terugkeer van de Dance Parade nu zou betekenen. Daarbij hebben de ICEN-onderzoekers geleund op ervaringen en visie van organisator JMR en ook op eigen onderzoek en op ervaring van externe deskundigen.

Vooraf eerst enkele opmerkingen over festivalbezoek na de coronapandemie

Het jaar 2022 was voor de livemuzieksector een buitengewoon jaar. Het eerste kwartaal kenmerkte zich nog door aanzienlijke beperkingen vanwege de coronamaatregelen. In het tweede kwartaal kwam er ruimte voor terugkeer van publieksevenementen, nachtelijke clubmanifestaties en festivals. Liveconcerten kregen aandacht, en die aandacht werd aangewakkerd door in te halen programma's uit de voorliggende coronajaren. De publieke belangstelling voor podia en festivals bleef in 2022 overeind, met 7,6 miljoen bezoeken aan 103 evenementen in 2022 tegen 8,6 miljoen bezoeken in 2019, het laatste jaar vóór corona (*bron: Nederlandse Vereniging van Poppodia en Festivals - NVPF*).
Momenteel is er een geleidelijke verschuiving in de belangstelling van concertzalen naar festivals. Volgens de Nederlandse Vereniging van Poppodia en Festivals, die de verschuiving onderzocht, zoeken bezoekers meer en meer ‘totaalbelevingen’. Festivals hebben een meer gevarieerde programmering die bezoekers de gelegenheid biedt zich onder te dompelen in een gevoel van saamhorigheid en een gemeenschappelijke beleving.
De Nederlandse Vereniging van Poppodia en Festivals (NVPF) en de Vereniging van Evenementenmakers (VVEM) zien behoorlijke uitdagingen bij de realisatie van evenementen. De kostenstijgingen in artiestenhonoraria en voor materieel- en dienstinhuur zijn aanzienlijk. Het tekort aan ervaren personeel is nijpend. Er zijn strengere wettelijke kaders en regelgeving, voorschriften en richtlijnen. Voor dancefestivals vormt de verzadiging van gelijksoortige evenementen een bijkomende uitdaging.
Het profiel van bezoekersgroepen is behoorlijk homogeen. Wat agressie betreft, lijken dance-evenementen in Rotterdam doorgaans geen grootschalige agressieve incidenten te kennen.

Wat betekent de terugkeer van de Dance Parade in concrete termen?

6.1 Veiligheid

Organisator en hulpdiensten

De huidige organisator, JMR Event Makers, ziet het als zijn verantwoordelijkheid vooral de veiligheid rond de podiumwagens te regelen. JMR gaat ervan uit dat de gemeente en de hulpdiensten de veiligheid in de openbare ruimte invullen.

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en de politie hanteren een werkwijze die vergelijkbaar is met hun werkwijze bij andere evenementen, zoals het Zomercarnaval, de Roparun en de Rotterdam Marathon.

Een dynamisch – met de stoet meebewegend - evenemententerrein vraagt bijbehorende maatregelen. De organisator is verantwoordelijk voor de veiligheid en moet hiervoor zelf beveiligers inzetten.
De organisator moet een veiligheidsplan maken waarvan een risicoanalyse een onderdeel is. In dit veiligheidsplan houdt de organisator rekening met meelopend publiek in de directe omgeving van de podiumwagens, maar ook met stilstaande toeschouwers langs de route.

Belangrijke maatregelen in het veiligheidsplan zijn de beperking van de instroom van bezoekers en voorkoming van te drukke locaties. Voor de maatregelen die hiervoor nodig zijn, moet de organisator plannen maken en mogelijke maatregelen beschrijven.

Daarnaast kijken de VRR en de politie naar de inzet van de medische zorg en beveiliging, zowel in aantallen in te zetten mensen als in de kwaliteit – scholing – van deze mensen.

6.2 Nodige capaciteit

Samen met de risicoanalyses van de programmering en het publieks- en locatieprofiel, vormt het veiligheids- en mobiliteitsplan de basis waarop de hulpdiensten adviseren. In hun advies gaan zij in op te nemen maatregelen, de inzet van personeel en de commandostructuur van politie, brandweer, toezicht & handhaving, particuliere beveiliging en zo meer.

Uitdaging VRR/politie

Politie, brandweer en zorgverlening hebben bij het bepalen van hun inzet te maken met diverse factoren. Het gaat daarbij om een goede verdeling van die inzet over diverse Rotterdamse evenementen, grote en kleinere. De Dance Parade is een groot evenement, maar is ook één van vele evenementen. Daarbij komt dat ook regiogemeenten vragen om inzet van de hulpdiensten bij hun evenementen.
En er komen ook vragen van buiten de regio. Politie, brandweer en zorgverlening komen daarbij voor de afweging te staan welk evenement welke sterkte vereist.
De mogelijkheden van de hulpdiensten zijn daarbij bepaald niet onuitputtelijk. En dan is nog niet gerekend met vakanties, en de nodige inzet bij andere zaken, zoals demonstraties.

Uitdaging gemeente (stadsbeheer)

De gemeente heeft te maken met een relatief snelle doorloop van medewerkers in de toezicht en handhaving. De uitdaging is dan ook om voldoende aantallen medewerkers in te zetten die bovendien voldoende zijn opgeleid en ervaring hebben opgedaan. Hierbij zij nog opgemerkt dat deze medewerkers niet specifiek zijn getraind op crowdmanagement.

Uitdaging RET

De Dance Parade vindt plaats in augustus. Dat is vakantiemaand, ook voor de medewerkers van de RET. Dat betekent dat de capaciteit bij het vervoerbedrijf schaars is. Inzet van extra personeel staat daardoor onder druk.

Uitdaging NS

Ook bij de NS geldt dat de inzet van extra personeel plaatsvindt in een vakantiemaand. Daarbij is ook extra inzet de NS nodig voor andere grootschalige evenementen in het land.

Voorlopige balans inzet hulpdiensten, gemeente en vervoerbedrijven

Een Dance Parade is alleen mogelijk als én de hulpdiensten, én organisaties als de gemeente en de vervoerbedrijven, in staat zijn voldoende medewerkers in te zetten. Hoe dan ook is een sterke betrokkenheid van de organisator van de Dance Parade noodzakelijk. Een Dance Parade met een beperkte verantwoordelijkheid van de organisator, zoals in 2009 nog het geval was, is vandaag de dag eenvoudigweg ondenkbaar.

6.3 Gezondheid

De kennis van de gevolgen van drugsgebruik is sinds de laatste Dance Parade Rotterdam alleen maar toegenomen. Steeds beter is in beeld gebracht wat de gezondheidsrisico's zijn van middelengebruik. Daarbij komt dat er voortdurend nieuwe middelen bijkomen. Hoe dan ook leiden evenementen als de Dance Parade tot het gebruik van drank en drugs. Bij de organisatie blijft de bescherming van de gezondheid van de bezoekers prioriteit. Dat vraagt om een goede, realistische omgang met drugs en drank. Goede afspraken met de organisator zijn daarbij essentieel.

De onderzoekers van ICEN heeft gesproken met verschillende betrokkenen bij de Dance Parade van 2009. Daarbij kwam regelmatig hun zorgen ter sprake over het langdurig gebruik tijdens van middelen tijdens een evenement als de Dance Parade. De onderzoekers hebben daarom verschillende zorginstellingen en kennisinstituten benaderd. Bovendien is gesproken met betrokkenen van de dance-events in Berlijn en Zürich, en ook met Tomorrowland (België) en Canal Pride in Amsterdam. Hieronder vatten de onderzoekers de uitkomst van de gesprekken samen.

- **Doelgroep in relatie tot middelengebruik**

De ervaring leert dat er tijdens grote dance-evenementen relatief weinig ernstige aan middelen gerelateerde incidenten voorkomen. In aantallen: gemiddeld komen op de 10.000 bezoekers bij afgehekte dance-evenementen 40 tot 50 bezoekers naar de medische posten. Deze mensen zijn gemiddeld 24 jaar oud. Deze zogenaamde MUR (Medical Use Rate) geldt voor bijna alle dance-evenementen.

Bij dance-evenementen in openbaar gebied zijn de cijfers lager. Dit lijkt te komen doordat bezoekers genoeg zelfredzaam zijn. Iemand die zich niet lekker voelt, gaat eerder naar huis dan een bezoeker van een afgehekt dance-evenement. Ook speelt mee dat evenementen in de openbare ruimte altijd een grote groep kijkers trekt. Deze kijkers gebruiken geen of veel minder middelen.
Zie hiervoor de eerdere beschrijving van de danceparades in Berlijn en Zürich.

De rapportage van de zorgcontacten tijdens de Canal Pride Amsterdam van 2023 luidt als volgt:

Canal Pride Amsterdam 5 aug. 2023	
Rapportage Event Medical Service (EMS)	
Locaties: grachten Amsterdam	
Aantal bezoekers	**400.000**
Lengte route	6-7 km
Duur route	6 uur
Aantal medische posten	**13**
Inzet EMS (BLS)	40
Inzet EMS (ALS)	12
Zorgcontacten totaal	**50**
BLS behandeld	43
ALS behandeld	7
Middelen gerelateerde incidenten	**36**
Alcohol	20
Drugs	10
Combinatiegebruik	6
Verwijzing ziekenhuis (valincidenten)	
Ziekenhuis met regulier ambu vervoer	1
Ziekenhuis met eigen vervoer	2

- **Middelengebruik in 2009 in vergelijking tot huidige situatie** (bron: EMS)

Nederland is in de preventie van middelengebruik verder dan andere landen. Nederland beschikt over veel testcentra. Bovendien zetten deze centra vernieuwende technieken in waarmee ze nieuwe drugs kunnen testen. Via de app Red Alerts kunnen de testcentra snel de nodige waarschuwingen uitsturen. Die brengen de Nederlandse gebruikers op de hoogte van middelen waarbij sprake is van alarmerende risico's.
Buitenlandse bezoekers lopen een groter risico. De testcentra kunnen deze bezoekers moeilijker bereiken.
Goede preventieve communicatie met evenementbezoekers heeft geleid tot een afname van het aantal zorgcontacten. Gebruikers lijken vaker beter te weten welke middelen ze wel of niet willen gebruiken, en waar de grootste risico's zitten.
Tot slot is het goed op te merken dat bij grote dance-evenementen er vaker medische zorg nodig is bij alcohol- dan bij drugsgebruik.

- **Agressie door middelengebruik**

Alcohol vermindert remmingen. Dat kan leiden tot impulsief en agressief gedrag. De mate van agressie kan variëren. Sommigen worden na het drinken van alcohol mogelijk agressiever, terwijl anderen juist meer ontspannen worden. Overmatig alcoholgebruik kan leiden tot een verminderd oordeelsvermogen en verminderde coördinatie, en dat kan agressief gedrag in de hand werken.

Het effect van drugs op gedrag kan sterk variëren en is afhankelijk van het soort drug. Sommige drugs kunnen agressie versterken; andere drugs leiden eerder tot passiviteit of apathie. Stimulerende middelen, zoals amfetaminen of cocaïne, veroorzaken of verergeren bij sommige mensen agressief gedrag. Het gebruik van verdovende middelen als opiaten kan leiden tot ontspanning en verminderde agressie.

- **Zorg/ziekenhuiscontacten bij een toekomstige Dance Parade**

In 2009 moest de organisatie van de Dance Parade voorzien in 5 ambulances, 2 extra verpleegkundigen in de spoedeisende hulpverlening (SEH), verpleegkundigen in het Erasmus MC, en verder in 3 EHBOposten, een chillruimte en in personeel op het niveau van Basic Life Support (BLS) en Advanced Life Support (ALS).
Bij een eventuele toekomstige Dance Parade is het advies van de GHOR zeer belangrijk. Het is zaak om belasting van de reguliere zorg zo veel mogelijk te voorkomen.

De organisatoren van de dance-evenementen in Berlijn en Zürich hebben stevig ingezet op medische voorzieningen. In Berlijn waren er 153 zorgcontacten op 200.000 bezoekers, en in Zürich 615 op 920.000 bezoekers. Het aantal ziekenhuisopnamen – er was alleen sprake van een kortstondig verblijf – bedroeg in Berlijn 51, en Zürich 42.

Bij een verwachte 80.000 bezoekers aan een volgende Dance Parade in Rotterdam zullen deze cijfers lager liggen. Inrichting van een noodhospitaal langs de route voor behandeling, monitoring en ontnuchtering van bezoekers, ontlast het Erasmus MC.

6.4 Mobiliteit: verkeer, afzettingen, wegwerkzaamheden

- **Grootste knelpunten route in het centrum**

Het wegennet in en rond Rotterdam staat de komende jaren behoorlijk onder druk door grootschalige projecten van Rijkswaterstaat (RWS) en de gemeente. Ook heeft Rotterdam te maken met een mobiliteitstransitie. Delen van de stad worden verkeersluw, rijstroken vervallen en in steeds meer straten geldt de maximumsnelheid van 30 km per uur. In 2025 begint de renovatie van het Hofplein.
Het geheel van deze ontwikkelingen, waarvoor soms ook tijdelijke afsluiting nodig is van wegen en straten, heeft gevolgen voor een eventuele volgende Dance Parade. Het gaat om de route zelf, de bereikbaarheid van het evenement en beperkte mogelijkheden voor noodzakelijke omleidingsroutes.

- **Verkeersbelasting**

Een nieuwe editie van de Dance Parade kan voor grote bezoekersaantallen zorgen. Het evenement trekt immers belangstellenden uit het hele land en mogelijk zelfs uit het buitenland. Het is de vraag of er voldoende parkeerruimte is en of het openbaar vervoer in stad en regio wordt overspoeld. Een andere vraag is of bewoners hun eigen woonbuurt nog kunnen bereiken en of geen buurten worden ‘opgesloten’?

- **Openbaar vervoer**

De RET en de NS krijgt onvermijdelijk de vraag extra trams, metro’s, bussen en treinen in te zetten, met uiteraard inzet van extra, waaronder bestuurders en machinisten, conducteurs, surveillanten en boa’s.

- **Gevolgen voor het evenement**

In vergelijking met bijvoorbeeld grote carnavalsoptochten, waar de bezoekers vooral kijken, trekt de Dance Parade voor het grootste deel bezoekers die vooral met de rijdende podia

meelopen. Gebruiken zij fietsen, steps, skates of longboards, dan kunnen die in de menigte grote problemen veroorzaken.

- **Gewenste route Dance Parade**

Zou JMR Event Makers, de organisator van de Dance Parade in 2009, de opdracht krijgen een volgende Dance Parade te organiseren, dan wil JMR een open route, zonder hekken. De gewenste route zou bestaan uit de start aan de Coolsingel, dan over de Erasmusbrug en via de Laan op Zuid naar de Kuip, met daar mogelijk een eindfeest.

- **VRR/Politie**

Bij een verkennend overleg in september 2022 over een mogelijke volgende Dance Parade heeft de politie aangegeven het gebruik van bruggen over de Maas niet wenselijk te vinden. Als beide bruggen tegelijkertijd gebruikt worden hebben de hulpdiensten een forse uitdaging in de bereikbaarheid. Bovendien brengt een evenementenroute langs water altijd een extra risico met zich mee.

Ook wil de politie de garantie dat de bereikbaarheid voor de hulpdiensten niet zal lijden onder de Dance Parade. Het gaat daarbij onder meer, maar niet uitsluitend, om de onbelemmerde doorgang van medisch spoedtransport.
Andere eisen zijn het opnemen van brede straten in de route, en een verbod op tribunes en andere bouwsels langs de route, en op aansluitende horeca-initiatieven.
Overigens vraagt het crowdmanagement bij gebruik van oeververbindingen om extra maatregelen.
De politie stelt dat het aantal deelnemende wagens aan een Dance Parade moet passen bij de route. Gaat de organisatie uit van een route van ongeveer 7 km lengte, dan vermindert dit de bereikbaarheid in de stad.

De politie adviseert, alles overziende, dat áls er een volgende Dance Parade komt, deze kleinschalig te organiseren, met 10 tot 15 wagens en zonder eindfeest. De Dance Parade zou óf op Zuid, óf op Noord moeten plaatsvinden en niet in beide delen van Rotterdam. Een gedegen evaluatie van het evenement moet uitwijzen of de versoepeling van de voorwaarden mogelijk is voor de verdere toekomst.

- **RET**

De RET geeft aan dat de route te lang is en daardoor moeilijk beheersbaar. Opname van de Laan op Zuid in de route is bezwaarlijk, omdat er over deze laan 3 drukke tramlijnen lopen. Stadion Feyenoord is als eindfeestlocatie moeilijk te reguleren voor bezoekers die niet regelmatig in de Kuip komen. Gebruik van de Kuip vraagt sowieso om de inzet van 18 trams, en daarmee van veel extra RET-medewerkers.
De RET dringt erop aan de route alleen in de binnenstad te houden. De RET kan vandaar de bezoekers met de metro aan- of wegrijden. Ook is een betere regulering van de bezoekersmassa mogelijk.

- **Toezicht en handhaving**

De gemeente vindt de door JMR gewenste route te lang. De optocht zou 3 tot 4 uur mogen duren. Bovendien vindt de gemeente de Kuip geen geschikte eindlocatie.
Het oversteken van de rivier en de daarbij behorende afsluiting van de brug is niet wenselijk vanwege de daardoor veroorzaakte beperking van de bereikbaarheid in de stad.
De gemeente adviseert een alternatieve route te kiezen van de Coolsingel via de Schiedamsedijk en Westzeedijk naar de Euromast. De uitdaging hierbij is het locatie profiel van het Euromastpark.
Dat de Dance Parade op een zaterdag plaatsvindt, is op zich positief, omdat er zaterdag heel weinig woon-werkverkeer is.
Tot slot moet een vrije calamiteitenroute gewaarborgd zijn.

- **Verkeersregie**

De adviseur Verkeersregie stelt dat opname van een oeververbinding een grote uitdaging met zich meebrengt. Gebruik van de Erasmusbrug vermindert de bereikbaarheid van de Willemsbrug. Rotterdam Zuid wordt als het ware in tweeën gesneden. Ook is er veel drukte te verwachten bij de Maastunnel. De door JMR gewenste route zal bij de Maastunnel waarschijnlijk leiden tot meer hoogtealarmen voor het vrachtverkeer. Bij het Hofplein is de uitdaging in het gegeven dat er veel tramlijnen lopen.

De alternatieve route die JMR heeft aangedragen, is vanuit de Verkeersregie geen optie. Die route zou afsluitingen van hele wijken met zich meebrengen, bovendien voor langere tijd. Verder zijn de straten in deze alternatieve route te krap en is de bereikbaarheid van het Erasmus MC onaanvaardbaar beperkt.

6.5 Omwonenden en ondernemers

ICEN heeft niet aan bewoners en ondernemers gevraagd hoe zij aankijken tegen een nieuwe Dance Parade. Het lijkt zinvol deze uitvraag te doen als er een duidelijk routevoorstel ligt.

6.6 Schoon en heel

Volgens de nota Evenementenvergunningbeleid 2019 betaalt de gemeente de kosten van de schoonmaak van een gratis evenement. De gemeente heeft het recht anders te beslissen

6.7 Geluid

- **Geluid bij de Dance Parade – visie huidige organisator**

Een belangrijk aspect van de Dance Parade is dat bezoekers de muziek op een voor hen passend volume moeten kunnen beleven. Niet-liefhebbers kunnen dat volume hoog of te hoog vinden, en daarmee overlast ervaren. JMR Event Makers wijst erop dat dergelijke overlast ook afhankelijk is van de plek. Het geluid van de Dance Parade krijgt in straten met bebouwing nog een extra dimensie door de reflectie tegen gevels. Dat zal het gevoel van overlast versterken. Op open locaties zijn geluidsbeleving en -overlast anders.
Overigens wijst JMR erop dat té harde muziek rond de wagens niet goed is. Mensen lopen

erdoor weg. In het geval de opdracht voor een volgende Dance Parade naar JMR zou gaan, geeft JMR aan het geluidsniveau in elk geval met de DCMR te willen afstemmen. Het is echter niet op voorhand duidelijk waartoe dit concreet leidt. Overlast is daardoor op voorhand niet uit te sluiten.

- **DCMR Milieudienst Rijnmond**

Voor de Dance Parade zijn twee vergunningen nodig: een omgevingsvergunning als een evenementenvergunning. De DCMR maakt een geluidadvies voor beide vergunningen.

Geluidsvolumes tijdens parades zijn vastgelegd in het Protocol Controle en Handhaving Geluidsvoorschriften Zomercarnaval en Dance Parade 2008. Volgens dit protocol mag het geluidsniveau op 5 meter afstand van de parade en 5 meter achter de praalwagens niet hoger zijn dan 100 dB(A) en 115 dB(C).
NB De dB(A) is de eenheid waarin de sterkte van het geluid in verreweg de meeste gevallen wordt weergegeven. De dB(A) corrigeert de geluidssterktes voor de gevoeligheid van het menselijk oor. De dB(C) wordt gebruikt om de hinder door basgeluiden – onder meer in de buitenlucht - te kunnen beperken.

Met de organisatoren van de Dance Parade en het Zomercarnaval zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de controle plaatsvindt en waarop de DCMR ingrijpt bij overschrijding van de geluidsnormen. Bij geluidsmetingen is tegenwoordig ook een BOA aanwezig om een eventuele overtreding te kunnen vastleggen.
De afspraken over controle en ingrepen staan in de evenementenvergunning. Bij overschrijding van de vastgelegde geluidsvolumes volgt een waarschuwing; bij constatering van een tweede overschrijding volgt een boete. De organisator moet die boete betalen. De organisator krijgt bovendien het advies om de paradewagengroepen te informeren over de afspraken en de mogelijke gevolgen hiervan. De organisator kan bijvoorbeeld de boete aan hen doorberekenen of vooraf een borg afspreken.

- **DCMR, geluid Dance Parade**

De situatie kan zich voordoen dat de Dance Parade niet binnen het bestemmingsplan past. In dat geval kan de gemeente voor de Dance Parade een omgevingsvergunning verlenen. De gemeente maakt voor het eventueel verlenen van zo'n vergunning een afweging tussen de maatschappelijke relevantie van het evenement enerzijds tegen de gevolgen ervan voor de omwonenden van de route.

Een voorgenomen besluit tot verlening van een omgevingsvergunning kan leiden tot bezwaren van omwonenden.
ICEN adviseert daarom vooraf in te zetten op afstemming door de organisator met bewonersgroepen. Samen kunnen zij voor eventuele knelpunten oplossingen zoeken.

6.8 Stikstof

Stikstofuitstoot en geluidssterkten zijn opgenomen in het bestemmingsplan Parapluherziening evenementen. Deze herziening is door de gemeenteraad vastgesteld in februari 2022. Deze parapluherziening biedt het gemeentebestuur de juridische mogelijkheid een omgevingsvergunning te verlenen voor eenmalige evenement als dit evenement niet past binnen het bestemmingsplan.
In deze parapluherziening zijn grenzen gesteld aan omvang, aantal en duur van evenementen. Kortstondige plaatselijke hinder door toename van verkeer en parkeerdruk kan in beginsel aanvaardbaar zijn. Een recent voorbeeld van zo'n omgevingsvergunning is de kampioenshuldiging van Feyenoord.

ICEN adviseert dat de organisator van een eventueel volgende Dance Parade een en ander van tevoren afstemt met de directie Veiligheid van de gemeente en met de DCMR. Verder wijst ICEN erop dat door de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 ingaat, mogelijk nieuwe richtlijnen komen.

6.9 Ruimte op evenementenkalender

Rotterdam heeft een naam opgebouwd als festivalstad. Festivals voor diverse doelgroepen zijn leuk en geven de stad extra sfeer. Het is voor de gemeente zaak om te zorgen voor een goede spreiding van de festivals. Dat is nodig, omdat festivals overlast kunnen veroorzaken en ook het beroep op de hulpdiensten is niet eindeloos. Het gaat hierbij vooral om zogenaamde B- en C-evenementen: grootschalige en risicovolle evenementen, waaronder de Dance Parade valt. De gemeente hanteert voor een goede spreiding een evenementenkalender.

De nota Evenementenvergunningenbeleid 2019 beschrijft hiervoor het proces:

Uit de nota Evenementenvergunningenbeleid 2019:

3.*1 B/C-evenementenkalender.*

Rotterdam is voor organisatoren een aantrekkelijke stad om evenementen te organiseren. Om te komen tot een goede spreiding en tot een divers en aantrekkelijk aanbod, wordt voor B- en C-evenementen gewerkt met een evenementenoverzicht voor het aankomend jaar. Goede spreiding in ruimte en tijd zorgt ervoor dat de stad de evenementen aankan. Hierbij is 'druk op de gebieden' en bereikbaarheid, maar ook de capaciteit van de hulpdiensten van belang. Om te komen tot een afgewogen evenementenoverzicht brengen de diensten, ketenpartners en Stichting Rotterdam Festivals (SRF) advies uit aan het college van B en W over het al dan niet plaatsen van evenementen op het evenementenoverzicht. SRF beoordeelt de plannen en de meerwaarde van evenementen en kijkt naar een goede spreiding van evenementen in tijd en plaats. Ieder jaar stelt het college van B en W in november het evenementenoverzicht vast voor het jaar daarop. Na vaststelling van het evenementenoverzicht dienen de organisatoren van evenementen die in het evenementenoverzicht staan, voor 15 december een vergunningsaanvraag in bij de directie Veiligheid. Voor B/C evenementen geldt dat een plek op de evenementenkalender een voorwaarde is om in aanmerking te komen voor een vergunning. Van ieder evenement wordt afzonderlijk de vergunningaanvraag beoordeeld tijdens het vergunningverleningstraject. Op basis van deze beoordeling neemt de burgemeester het besluit tot het wel/niet afgeven van een evenementenvergunning.

Hieruit blijkt dat de stichting Rotterdam Festivals een belangrijke rol vervult doordat deze stichting de plannen voor een evenement beoordeelt en kijkt naar en goede spreiding door het jaar.
Op pagina 24 staat 1 september vermeld als uiterste datum waarop een initiatiefnemer een aanvraag voor een evenement kan doen voor het daaropvolgende jaar.

Bij een mogelijke aanvraag voor plaatsing van een Dance Parade op de evenementenkalender moet Rotterdam Festivals de afweging maken of deze parade in de plaats komt van een ander groot evenement. De ruimte die de evenementenkalender biedt, is immers niet eindeloos. Rotterdam Festivals maakt deze keuze samen met ambtenaren van het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Over hoe die keuze uitpakt, is nu nog geen uitspraak te doen. Maar die keuze is uiteraard uiterst bepalend voor het eventueel daadwerkelijk doorgaan. Overigens hebben ook andere diensten, waaronder andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie (veiligheid, toezicht & handhaving), de hulpdiensten en de DCMR een adviserende rol.

7. Conclusies en keuzes

In voorgaande hoofdstukken hebben de onderzoekers van ICEN-Advies Crowd Management hun werkwijze beschreven. Ook hebben ze weergegeven welke relevante informatie zij hebben opgehaald om te komen tot een advies over het toestemming verlenen voor een volgende Dance Parade. In dit hoofdstuk trekt ICEN conclusies uit de opgehaalde informatie.

De eerste vraag die ICEN opwerpt, is de vraag of er – zo er eventueel toestemming voor een Dance Parade komt – een organisator bereid is deze parade te organiseren. Het gaat dan om een organisator met voldoende expertise in grootschalige dance-events. De organisator van de Dance Parade 2009, JMR Event Makers, stelt bereid en in staat te zijn een volgende Dance Parade te organiseren. JMR stelt hierbij wel enkele voorwaarden. Het evenement moet:

- Volwaardig zijn, met circa 20 voertuigen (‘floats’) als minimum;
- Niet afgehekt zijn – dus open toegankelijk voor bezoekers en publiek;
- Plaatsvinden in de stad

JMR heeft voorkeur voor een route, maar stelt dat die bespreekbaar is. Verder gaat JMR uit van een verwacht aantal bezoekers van 80.000, kijkers langs de route niet meegerekend.

7.1. Aanbevelingen en conclusies

Bevindingen Dance Parades Berlijn en Zürich

Uit de schouw van de parades in Berlijn en Zürich en de gesprekken met politie in deze steden komt naar voren dat het mogelijk moet zijn om een grootschalige Dance Parade veilig, ordelijk en betrouwbaar te organiseren. De Dance Parades in beide steden zijn rustig, sfeervol en ordelijk verlopen. Er hebben zich geen grote incidenten voorgedaan. Het bejegeningsprotocol van de politie was gastvrij en vriendelijk.
Voor beide parades, met 200.000 bezoekers in Berlijn en 920.000 bezoekers in Zürich, was een grote inzet nodig van politie, medische diensten en beveiliging. Door deze grte inzet waren er relatief weinig arrestaties en zorgcontacten.

Vergelijking met Rotterdamse situatie

In 2023 hebben zich tijdens het Zomercarnaval verschillende incidenten voorgedaan. Dat is een aanwijzing dat het publiek van Rotterdam niet zonder meer vergelijkbaar is met het publiek in Berlijn en Zürich.
Verschillende betrokken organisaties stellen dat ook en geven aan dat het publiek in Rotterdam in vergelijking met andere steden sneller agressieve gedragingen vertoont en minder ontzag heeft voor de politie en andere diensten.
ICEN heeft in landelijke cijfers hiervoor echter geen bevestiging kunnen vinden.

Advies ICEN

Voor een veilige en verantwoorde Dance Parade Rotterdam is een hoge inzet van hulpdiensten en beveiliging vereist. Daarbij is het van belang vooraf duidelijkheid te scheppen in afbakening van verantwoordelijkheden.

Vroegtijdige afstemming hierover, ver vóór de aanvraag van een vergunning, is noodzakelijk tussen de betrokken diensten en de organisator.

Samenwerking gemeente, hulpdiensten, organisator en beveiliging

Advies ICEN

De gemeente, de organisator en de betrokken hulp- en andere diensten moeten vroegtijdig harde afspraken maken over hun samenwerken voor en tijdens een Dance Parade. Lukt het niet om in gezamenlijkheid deze harde afspraken te maken, dan adviseert ICEN het proces van voorbereiding te stoppen. Een vergunningaanvraag is dan kansloos.
ICEN voegt daar nog aan toe dat naast het maken van de nodige afspraken er wederzijds vertrouwen nodig is. Alle betrokken partners moeten er samen voor willen gaan. Wantrouwen is funest en op zich al een reden voor een 'no go'.

Belangrijke voorwaarde is dat van meet af aan, vanaf het eerste prille overleg over een Dance Parade zoveel mogelijk dezelfde functionarissen namens hun organisaties deelnemen aan de besprekingen over de veiligheid. Bij voorkeur gaat het om een dubbele bezetting van elke partner, ook tijdens het evenement.

ICEN heeft zelf ruime ervaring met crowdmanagement bij grootschalige en risicovolle evenementen in de openbare ruimte. Vanuit die ervaring, en het verloop van de parades van Zürich en Tomorrowland, adviseert ICEN één gemeenschappelijke Centrale Commandoruimte in te richten, uitgerust met cameratoezicht op het gehele evenement. Binnen deze commandoruimte moeten de beslislijnen kort en voor iedereen helder zijn.

Crowdmanagement

Advies ICEN

Het waarborgen van de veiligheid van deelnemers en publiek bij een Dance Parade vereist een kwalitatief hoogstand crowdmanagement. Een systematische planning vooraf is essentieel, en dat geldt uiteraard ook voor de sturing op een ordelijk verloop tijdens het evenement zelf. Hierbij zijn de volgende zaken belangrijk:

-een risico- en beheersplan
-bejegeningsprotocollen van politie en beveiligers
-gedrag en kledingcodes van medewerkers van de betrokken diensten
-monitoring: van instromende bezoekers, en tijdens het hele evenement van druktebeelden op verschillende locaties, om zo een goede doorstroom van het publiek te garanderen
-vaststelling vooraf en duidelijk aangeven tijdens de parade van omleidings- en vluchtroutes, met aan vooraf bepaalde capaciteitsberekening

-een juiste balans tussen sfeerbeleving en veiligheid kan escalaties voorkomen. Een positieve gedragsbeïnvloeding van de bezoekers is hierbij een belangrijk hulpmiddel.

Veilige route en veilige omgeving

Advies ICEN

Uitgaande van de visie van JMR kan een Dance Parade alleen plaatsvinden in een open omgeving met voldoende bezoekerscapaciteit langs de hele route, moet die route bovendien voldoende breed zijn, mogen er geen obstakels zijn en moeten er voldoende vluchtmogelijkheden zijn langs de gehele route.
Gezien alle te verwachten wegwerkzaamheden in de Rotterdamse binnenstad is het noodzakelijk dat de organisator en betrokken partner organisaties gezamenlijk met de adviseur Verkeersregie een veilige route bepalen, die bovendien overlast voor bewoners zoveel mogelijk minimaliseert.

Timing

Advies ICEN

Bij het bepalen van een datum voor een Dance Parade is het een voorwaarde deze af te stemmen met de betrokken hulpdiensten en vervoerbedrijven. Daarbij moet rekening worden gehouden met andere grootschalige evenementen in de stad – waaronder het wedstrijdschema van Feyenoord - én in de regio.

Ontlasten spoedeisende hulpverlening en Erasmus MC

De GHOR heeft duidelijk gemaakt dat het Erasmus MC regulier al aanloopt tegen de grenzen van de beschikbare capaciteit. Daarom is een Dance Parade alleen mogelijk als de organisator alle nodige zorg aanbiedt binnen het evenement. Vervoer naar een ziekenhuis moet min mogelijk nodig zijn.
Voorbeeld: Rotterdam Marathon verleent veel zorg binnen het terrein. Hiertoe richt de organisator 4 grote medische tenten in, met artsen en gespecialiseerde verpleegkundigen.

Advies ICEN

ICEN adviseert om voor de parade een noodhospitaal in te richten, naar het voorbeeld van de Techno Parade Zürich. Bezoekers met gezondheidsproblemen kunnen in dit noodhospitaal terecht voor behandeling, monitoring en ontnuchtering.

Sfeer, gedrag en veiligheid

Advies ICEN

Hanteer vanaf het allereerst begin de 4 principes van Otto Adang (zie: hoofdstuk 5, Theoretisch kader):
1. Faciliteer legitieme intenties
2. Ken de bezoekers
3. Varieer tussen vriendelijkheid en strengheid
4. Communiceer

Maak voor het risicobeheersplan vanaf de start een 'klantreis' (customer journey). Dat helpt inzicht te krijgen in de keuzes die een bezoeker maakt om het event te bezoeken, het gedrag van de bezoekers tijdens het event, en de manier waarop de bezoeker uiteindelijk het event verlaat (de uitstroom). Een goede analyse van deze stappen draagt bij aan een veilig en positief verloop van een Dance Parade.

Vooraf en tijdens het event is de communicatie met de bezoeker cruciaal. Passende communicatie neemt de bezoekers serieus en voorkomt irritaties. Gebruik voor de communicatie alle middelen die bezoekers, waaronder de website, social media, meldingen via DJ's op de floats via hun geluidsinstallaties, en LED-schermen langs de gehele route.

7.2 Afwegingen

Advies ICEN

Alle bevindingen op een rij zettend, is de conclusie dat het gemeentebestuur, na de eerste afweging door Rotterdam Festivals en de ambtenaren van Maatschappelijke Ontwikkeling, beleidskeuzes moet maken over plaatsing op de evenementenkalender en desgevraagd beschikbaarstelling van financiën. Daarbij spelen uiteraard wettelijke bepalingen en beperkingen.

ICEN constateert dat er momenteel vanuit veiligheidsoverwegingen geen beleidsruimte is voor een groot, gratis toegankelijk Dance evenement. Is men bereid daar keuzes in te maken? De nota Evenementenvergunningenbeleid 2019 bevat geen expliciet verbod van evenementen als een Dance Parade. Wel biedt de nota principes die als leidraad kunnen dienen voor het al dan niet toestaan van zo'n evenement, eventueel met beperkende voorwaarden. De kernvraag is in hoeverre het college van burgemeester en wethouders ervoor wil kiezen van deze beleidsruimte gebruik te maken.

Overigens biedt de nota Beleidskaders Evenementen geen ruimte om twee grote (B/C) evenementen dicht na elkaar te laten plaatsvinden.

De Evenementenkalender biedt slechts beperkte ruimte voor een Dance Parade. Dat komt onder meer door te voorziene wegwerkzaamheden, verwachte andere grootschalige evenementen in de regio en bijvoorbeeld het wedstrijdschema van Feyenoord.

Past de gekozen opzet van een te organiseren Dance Parade niet binnen het bestemmingsplan, dan vraagt dit om een collegebesluit om hiervan af te wijken en een omgevingsvergunning te verlenen. Het college zal hiervoor moeten afwegen hoe de maatschappelijke relevantie van de Dance Parade zich verhoudt tot de gevolgen en mogelijke overlast voor de bewoners langs de route.
Het bestuurlijke proces voor de omgevingsvergunning voorziet onder meer in de mogelijkheid voor bewoners om bezwaren in te dienen. Dat brengt onzekerheid met zich mee, en die kan een struikelblok zijn voor de organisator.
Het advies van ICEN is dat de organisator vooraf afstemt met bewonersgroepen en samen met hen oplossingen te bedenken voor grote knelpunten.

Momenteel heeft Rotterdam Festivals geen financiële ruimte om een te verwachte subsidieaanvraag voor een Dance Parade te honoreren. Dit vraagt van het college eventuele bereidheid extra geld hiervoor beschikbaar te stellen, of van Rotterdam Festivals een ander evenement uit de evenementenkalender te halen.

Verbod inzet beveiligers in de openbare ruimte?
Particuliere beveiligingsorganisaties voeren hun werkzaamheden vooral uit in private ruimtes. De veiligheidszorg in publieke ruimtes is aan politiemedewerkers en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). De politie en VRR volgen hier een eigen lijn met de introductie van een dynamisch – dus 'meebewegend' - evenemententerrein.

Demonstratie of evenement? In Berlijn en Zurich is de Dance Parade behandeld als een demonstratie in plaats van als een evenement. Dat vraagt een geheel andere voorbereiding. ICEN adviseert de afwegingen hiervan te bespreken met de gemeente Amsterdam. *Handboek Demonstreren 'Bijkans Heilig' - Gemeente Amsterdam*

8. Bijlagen

Relevante achtergrondinformatie is opgenomen in verschillende bijlagen. Deze zijn op te vragen bij de Directie Veiligheid van de gemeente Rotterdam.